

ROMANTİK İLİŞKİDE KENDİNİ AÇMA DÜZEYİ ÖLÇEĞİ: BİR ÖLÇEK GELİŞTİRME ÇALIŞMASI

LEVEL OF SELF-DISCLOSURE IN ROMANTIC RELATIONSHIP SCALE: A SCALE DEVELOPMENT STUDY

Sena DOĞRUYOL

Mersin Üniversitesi, Psikoloji Bölümü, Doktora Öğrencisi

N. Bilge UZUN

Doç.Dr., Mersin Üniversitesi, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Bölümü

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, yetişkin bireylerin Romantik İlişkide Kendini Açma Düzeylerini ölçen güvenilir ve geçerli bir ölçme aracı geliştirmektir. Bu amaçla alanyazın incelenmiş, yanı sıra madde havuzu oluştururken yararlanmak üzere bir anket formu oluşturulmuştur. Bu anket formu 6 kişiye uygulanmış olup elde edilen cevaplar iki araştırmacı tarafından incelenerek 55 aday ölçek maddesi elde edilmiştir. 55 aday ölçek maddesinden oluşturulan deneme formu ilgililik ve açıklık bakımından değerlendirmek üzere 13 uzmana gönderilmiştir. Bu inceleme ile ölçeğin yapı ve kapsam geçerliği açısından da kanıt toplanmıştır. Uzman geri dönütleri doğrultusunda, kapsam geçerlik oranı .80'in altında olan maddeler araştırma kapsamından çıkarılmıştır. 12 madde de dilsel bakımdan düzenlemeler yapılmıştır. 49 maddeden oluşan deneme formu 18-34 yaş aralığında olan toplam 300 üniversite öğrencisi (205 kadın, 95 erkek) üzerinde uygulanmıştır. Çok değişkenli bir analiz olan Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA)'nin temel sayıtları sınanmış ve Açıklık, İletişim, Cinsel Yakınlık ve Duygulanım olmak üzere 4 boyutlu toplam 25 maddeden oluşan yapı doğrulanmıştır. Ölçekten elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlık katsayısı ise .94 olarak saptanmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda, geliştirilen ölçeğin romantik ilişkilerde partnere kendini açma düzeyini ölçmek amacıyla kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kendini Açma, Romantik İlişkiler, Yetişkin İlişkileri, Partnere Kendini Açma

ABSTRACT

The aim of the current study is to develop a valid and reliable measurement tool that measures the level of self-disclosure in romantic relationships of adult individuals. For this purpose, the literature was examined and created a questionnaire form to benefit while creating item pool. After the questionnaire was applied to 6 people, the answers were examined by two researchers and 55 candidate scale items were obtained. The pilot form which consisted of 55 candidate scale items was sent to 13 specialists to assess its relevance and clarity. In this process, evidence was obtained in terms of structure and scope validity of the scale. In consideration of specialists' feedback, the items coverage validity of which is below .80 were excluded from the scope of the research. Also, 12 items were corrected linguistically. The pilot form, which consisted of 49 items, was applied to 300 university students (205 females and 95 males) whose age ranged from 18 to 34 years. The basic assumptions of Exploratory Factor Analysis (EFA) were tested and the structure consisting of 25 items and 4 dimension which were Openness, Communication, Sexual Intimacy and Affection was confirmed. Cronbach Alpha internal consistency coefficient obtained from the scale was found to be .94. According to the findings, it was concluded that the developed scale is a valid and reliable measurement tool that can be used to measure the level of self-disclosure in romantic relationships.

Keywords: Self-Disclosure, Romantic Relationships, Adult Relationships, Partner Self-Disclosure

1.GİRİŞ

Bireyler sağlıklı ilişkiler kurabilmek ve sürdürebilmek için duygu ve düşüncelerini karşısındaki insanlara aktarma güdüsü içerisindedir. Kişiler arası ilişkilerde, bireyin duygu ve düşüncelerini aktarması ve doğru iletişim kurması için uygun yollar bulmaya çalışması oldukça önemlidir. Sosyal ilişkilerde birey, insanlarla kurduğu iletişim kadar bu iletişimi sürdürme isteğine de sahiptir (Deniz, 2002; Yüksel, 1997). Bireyler arasındaki kurulan ilişkilerde sağlıklı iletişim kurabilmek, sağlıklı insan

ilişkileri ve toplumsal çevre oluşturabilmek için birbirlerinin mesajlarını doğru bir biçimde yorumlamalıdır. Fakat, çevresel faktörler ve kişilik özelliklerinden kaynaklanan iletişim engelleri, bireylerin kurdukları etkileşimi etkileyebilmektedir (Cüceloğlu, 1995).

Kendini açma, kişinin kendisi hakkındaki kişisel bilgileri bir başkasına iletmesi ve açıklaması anlamına gelmektedir. Bazı araştırmalarda ilişkinin devamlılığı ve gelişimi açısından da oldukça önemli bir faktör olarak ele alınmaktadır (Collins ve Miller, 1994). Kendini açma veya kendisiyle ilgili kişisel bilgileri bir başkasına aktarma süreci, flört etme ve evlilik ilişkileri gibi birçok yakın ilişki türünde iletişimin önemli bir parçasıdır (Derlega, Metts, Petronio ve Margulis, 1993). Kendini açma kurulmak istenen ilişkinin boyutlarına, yakınlığına ve derinliğine göre değişkenlik göstermektedir. Dahası, bireyin kişisel yetersizlikleri, cinsel hayatı ya da özel hedefleri gibi kendine özel ya da hassas özellikleri hakkında iletişim üzerine odaklanılabilir (Derlega ve Chaikin, 1977).

Kişilerarası ilişkilerde kendini açma davranışı iletişim becerilerine bağlı olmakla birlikte, bireyler arasındaki ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesinde etkilidir (Nur-Şahin, 2011). Kendini açma davranışı yaş, cinsiyet, toplum ve kültür gibi değişkenlere bağlı olarak farklılık göstermektedir. Ayrıca kendini açma, sosyal çevre ile etkileşim, kişilerarası ilişkilerin kurulması ve sürdürülmesi ve psikolojik sağlık açısından oldukça önemli bir olgudur. (Gültekin, 2001).

Geçmişte yapılan romantik ilişki çalışmaları incelendiğinde kendini açma kavramının oldukça önemli olduğuna dair birçok araştırma yapıldığı görülmektedir. Hendrick, Hendrick ve Adler (1988) tarafından yürütülen araştırmalar kendini açmanın hem kadın hem de erkek bireylerin romantik ilişkilerinde sahip oldukları tatminler ile yakından ilgili olduğunu göstermektedir. Dahası, araştırmacılar, romantik partnere kendini açma ile ilişki doyumu arasında pozitif yönde bir ilişki olduğunu bulmuştur (Hendrick, Hendrick ve Adler, 1988). Sprecher ve Hendrick (2004)' e göre ise ilişkide onarım işlevi gören kendini açma ilişkinin sürekliliğini ve tatminini artırmaktadır. Öte yandan, kendini açmanın yakınlığın oluşmasında önemli bir faktör olduğu görülmektedir (Aron, Melinat, Aron, Vallone ve Bator, 1997). Laurenceau, Barret ve Pietromonaco (1998), romantik ilişki içerisindeki çiftler üzerine yaptıkları bir çalışmada kendini açmanın ve partnerin kendini açmasının ilişkideki yakınlığın en önemli belirleyicileri olduğunu ortaya koymuşlardır.

Sonuç olarak, ilgili alanyazın incelendiğinde kendini açma kavramının romantik ilişkiler üzerindeki etkilerinin oldukça önemli olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda yürütülen çalışmada, romantik ilişkide partnere kendini açma düzeyini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçecek ve Türk örneklemini yansıtacak bir ölçek geliştirilmesi amaçlanmıştır.

2.YÖNTEM

Araştırmanın Türü

Bu araştırma, yetişkin bireylerin romantik ilişkide kendilerini partnere açma düzeylerini ölçmeye yönelik bir ölçek geliştirilmesi amaçlanan temel araştırma niteliğindedir.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 akademik yılı Mersin Üniversitesi'nde öğrenim gören 300 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Tabachnick ve Fidell (2013)'e göre, faktör analizinin 300 ve üzeri katılımcıdan toplanılan veriler ile yürütülmesi uygundur. Yürütülen araştırmanın örneklemi, 205 (%68,3) kadın ve 95 (%31,7) erkek katılımcıdan oluşmaktadır. Katılımcıların yaş aralığı 18 ile 34 arasında değişmektedir. Katılımcıların 153'ü (%51) romantik bir ilişkiye sahip iken, 147'sinin (%49) ise romantik bir ilişkisi yoktur.

Ölçek Geliştirme Süreci

Romantik ilişkide kendini açma düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilen ölçme aracına yönelik maddelerin hazırlanmasından önce ilgili alan yazında geçmişte yapılan çalışmalar incelenmiştir (Hendrick, Hendrick ve Adler, 1988; Kito, 2005; Çağ ve Yıldırım, 2017; Öksüz, Mersin ve Türker, 2017). Yapılan incelemeler sonucunda, ölçme araçlarının geliştirilmesinde izlenmesi gereken; *madde havuzu*

oluşturma, deneme formunun oluşturulması, deneme formunun uygulanması ve geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması aşamaları sırasıyla uygulanmıştır.

Madde havuzu oluşturma aşamasında öncelikle, romantik ilişkilerde kendini açma düzeyi ile ilgili alan yazın ve geçmişte yapılan çalışmalarda kullanılan ölçekler incelenmiştir (Hendrick, Hendrick ve Adler, 1988; Sprecher ve Hendrick, 2004; Kito, 2005; Çağ ve Yıldırım, 2017; Öksüz, Mersin ve Türker, 2017). Yapılan incelemeler çerçevesinde hazırlanan dört soruluk anket ile en az 3 aydır romantik ilişkisi olan 6 kişiden veri toplanmıştır. Anket sorularına verilen cevaplara içerik analizi uygulanarak, romantik ilişkide kendini açma ile ilişkili olduğu düşünülen olumlu ve olumsuz toplam 55 aday ölçek maddesi yazılarak madde havuzu oluşturulmuştur. Ölçek maddelerinde yer alan olumlu ve olumsuz madde sayılarının eşit olmasının yanı sıra, açık, anlaşılır ve yalın olmasına da özen gösterilmiştir. Oluşturulan maddelerin 5'li likert tipi *5:kesinlikle katılıyorum*, *4:katılıyorum*, *3:kararsızım*, *2:katılmıyorum*, *1:kesinlikle katılmıyorum* ölçek ifadeleri ile değerlendirilmesi uygun görülmüştür.

Yazılan maddeler için 7 eğitim bilimleri ve 6 sosyal bilimler alanından olmak üzere toplam 13 uzmanın görüşleri alınmıştır. Uzmanlar ölçek maddelerini romantik ilişkide bireyin kendini açma düzeyi ile ilgili olup olmadığı, dilbilgisi ve cümlelerin açıklığı (anlaşılabilirliği) yönlerinden incelemişlerdir. Değerlendirmeler sonucunda, Lawshe (1975) tekniği kullanılarak madde havuzunda yer alan maddelerin kapsam geçerlik oranları hesaplanmıştır. Maddelerde minimum .80 değeri ölçüt olarak belirlenerek bu değer altındaki kalan 6 madde deneme formundan çıkarılmıştır. 12 madde ise uzmanların önerileri doğrultusunda dil, imla ve anlatım bakımından düzeltilmiştir. Böylece, geriye kalan toplam 49 madde ile deneme formunun son hali oluşturulmuştur.

35 olumlu 14 olumsuz olmak üzere toplam 49 madde ile oluşturulan deneme formu gerekli düzenlemeler yapılarak uygulamaya hazır bir ölçek haline getirilmiştir. Ölçek formunda yer alan 49 maddelik deneme formunda her bir ifade 5'li likert tipi; "Kesinlikle Katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum", "Kesinlikle Katılmıyorum" derecelendirmeye göre değerlendirilmektedir. Ölçekten alınacak en yüksek puan ile en düşük puan 245-49 aralığında değişmektedir.

Verilerin Analizi

Geliştirilme aşamasında olan ölçeğin yapısını ortaya koymak amacıyla elde edilen veriye Açıklayıcı Faktör Analizi uygulanmıştır. Yürütülen analizler sonucunda maddelerin madde toplam korelasyonları, faktör yükleri, faktörlerin ortak varyansları, döndürme sonrası faktör yükleri ve Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Açıklayıcı Faktör Analizi yürütülmeden önce, elde edilen veri üzerinde eksik veri problemi, R'nin faktörlenebilirliği, hataların bağımsızlığı, çoklu bağlantı problemi gibi bazı temel sayıtlar test edilerek, veri AFA için hazır hale getirilmiştir.

Açıklayıcı Faktör Analizi'nde ölçme aracının yapısını; faktör yüklerinin .45'den büyük olması, faktörler arasındaki faktör yüklerinin .20'nin altında olmaması, yamaç eğim grafiğinin incelenmesi ve açıklanan toplam varyansın değeri gibi kriterler oluşturmaktadır (Tabachnick ve Fidell, 2013).

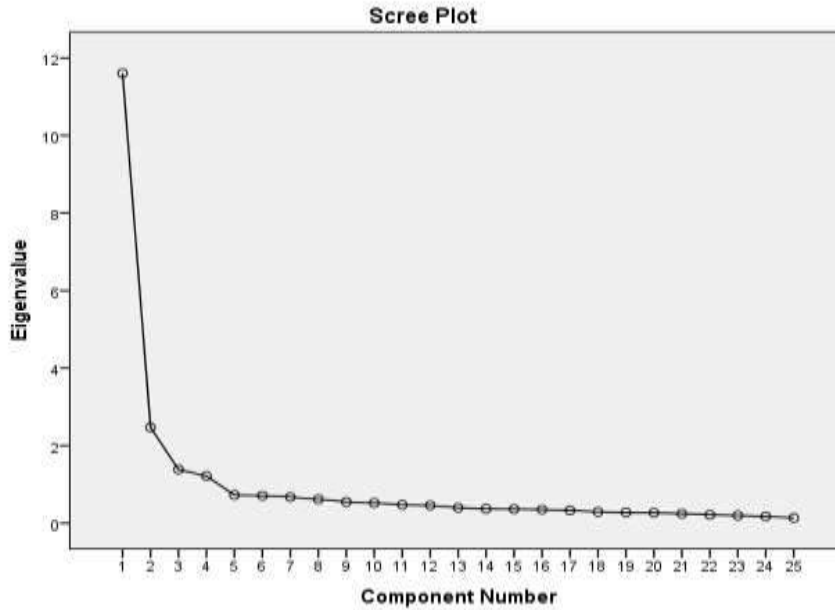
Deneme formunun uygulanmasından sonra katılımcılar tarafından eksik ve hatalı doldurulmuş olan 38 adet anket formu analizden çıkarılmıştır. Araştırmada, tekli ve çoklu aykırı değerlere bakılmış ve Mahalanobis uzaklıklarına göre yapılan uç değer analizinde ($\chi^2_{49;0,001} = 85.351$) ise 31 gözlem daha analize dahil edilmeyerek, geriye kalan toplam 300 katılımcıdan elde edilen veriler ile analizler yürütülmüştür. Dahası, ölçek maddelerinin arasında çoklu doğrusallık probleminin olmadığı ve varyans artış faktörü (VIF)'nin 5'de küçük olduğu tespit edilmiştir. Durbin-Watson değerinin ise 1,923 olduğu ve hataların bağımsız olduğu görülmüştür. Ölçek geliştirme sürecinde elde edilen verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını saptamak için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi, Bartlett testi ve anti-image korelasyonu incelenmiştir.

3.BULGULAR

Deneme formundan elde edilen verilerin faktörlenebilirliğini incelemek amacıyla yürütülen Bartlett testi bulguları ($\chi^2 = 6849,523$; $p < .001$) ki kare testinin anlamlı, KMO değerinin oldukça iyi ($0,94 > 0,50$)

olduğunu ve anti-image korelasyon matrisinde köşegen değerlerinin ise .50'nin üzerinde olduğunu göstermektedir. Buna göre, elde edilen verinin faktör analizine uygun olduğu görülmektedir.

Öncelikle, yürütülen ilk faktör analizinde öz değeri 1'den büyük toplam 10 faktörlü bir yapı elde edilmiştir. 10 faktörlü yapıda açıklanan toplam varyans ise %64,44'dür. Şekil 1'de yer alan yamaç eğim grafiği incelendiğinde, ortaya çıkan keskin düşüşlerin 4 faktörlü bir yapıya işaret ettiği ve elde edilen faktör analizi bulgularının da bu bulguyu desteklediği görülmektedir.

Şekil 1. Yamaç Eğim Grafiği

49 madde ile faktör sayısı serbest bırakılarak yürütülen Açıklayıcı Faktör Analizi, çeşitli ölçütler temel alınarak birkaç kez tekrarlanmıştır. Yürütülen analizlerde, faktör yükü .45'in altında olan ve birden fazla faktöre yüklenen maddeler olmak üzere toplam 24 madde analizden çıkarılmıştır. 25 madde üzerinden tekrar yürütülen ve varimax dik döndürmesi yapılan faktör analizi bulguları Bartlett testinin ($\chi^2=3918,732$ $p<.001$) anlamlı, KMO değerinin ($0,95>0,50$) oldukça iyi düzeyde ve anti-image korelasyon matrisinde köşegen değerlerinin ise .50'nin üstünde olduğunu göstermektedir. 25 maddelik 4 faktörlü yapının açıklandığı toplam varyans %66,70; sırasıyla faktörlerin açıkladığı varyanslar ise %46,43, %9,87, %5,53 ve %4,86'dır. Dahası, ölçek maddelerinin sahip olduğu faktör yükleri .45'in üzerinde olup, iki faktöre birden yüklenen maddeler arasındaki fark .20'den büyüktür (Tablo 1).

Yapılan varimax döndürmesinden sonra maddelerin faktörlere verdiği yük ile anlamlar göz önüne alınarak; birinci faktör "Açıklık" (32, 33, 35, 39, 41, 45, 47, 48 ve 49. maddeler), ikinci faktör "İletişim" (1, 2, 3, 5, 8, 12 ve 21. maddeler), üçüncü faktör "Cinsel Yakınlık" (15, 16, 31 ve 36. maddeler) ve dördüncü faktör ise "Duygulanım" (4, 6, 7, 10 ve 14. maddeler) olarak adlandırılmıştır.

Mevcut çalışmada, 300 katılımcıdan elde edilen veri üzerinde ölçeğin nihai formunun güvenilirliğine dair yürütülen güvenilirlik analizi Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları; toplam test için .94, Açıklık alt boyutu için .93, İletişim alt boyutu için .86, Cinsel Yakınlık alt boyutu için .91 ve Duygulanım alt boyutu için .84 olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak, nihai formdan elde edilen iç tutarlık katsayılarının hem alt boyutlar düzeyinde hem de tüm test için güvenilir olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Romantik İlişkide Kendini Açma Düzeyi Ölçeğine ve Boyutlarına İlişkin Öz Değerler, Açıklanan Varyanslar, Cronbach Alfa Katsayıları ve Faktör Yükleri

Madde	Faktör 1: Açıklık	Faktör 2: İletişim	Faktör 3: Cinsel Yakınlık	Faktör 4: Duygulanım
47	.736			
48	.713			
35	.712			
49	.696			
45	.695			
33	.686			
39	.677			
41	.639			
32	.602			
5		.725		
1		.708		
21		.692		
12		.627		
3		.621		
8		.613		
2		.601		
36			.903	
15			.895	
31			.888	
16			.726	
6				.724
7				.717
4				.656
10				.619
14				.491
Açıklanan Varyans	%46.43	%9.87	%5.53	%4.86
Özdeğer	11.60	2.46	1.38	1.21
Cronbach Alfa	.93	.86	.91	.84

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, yetişkin bireylerin romantik ilişkide kendilerini açma düzeylerini ölçen geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı geliştirmek hedeflenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, açıklık, iletişim, cinsel yakınlık ve duygulanım olmak üzere 4 alt boyuttan oluşan toplam 25 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçeğin romantik ilişkide partnere kendini açma düzeyini ölçmek amacıyla kullanılabilir bir ölçme aracı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Romantik İlişkide Kendini Açma Ölçeği (RİKADÖ), yetişkin bireylerin partnerlerine kendilerini açma düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilen ve 4 alt boyuttan oluşan bir ölçme aracıdır. Açıklık alt boyutu, bireyin kendisi ile ilgili durumları partneriyle paylaşması ve kendisini açık bir biçimde ifade etmesi ile ilgili olup, toplam 9 maddeden oluşmaktadır. İletişim alt boyutu, bireyin partneri ile ilişkisindeki iletişimi ile ilgili toplam 7 maddeden oluşmaktadır. Cinsel Yakınlık alt boyutu, bireyin partneriyle fiziksel ve cinsel yakınlığını içeren 4 maddeden ve Duygulanım alt boyutu ise partner ile olan ilişkide duygusal yakınlığı temsil eden 5 maddeden oluşmaktadır. Oluşturulan deneme formuna ait Cronbach Alfa iç tutarlık katsayılarının oldukça yüksek olması (Açıklık: .93, İletişim: .86, Cinsel Yakınlık: .91 ve Duygulanım: .84) alt boyutlarda yer alan maddelerin birbirleriyle tutarlı bir yapı sergilediklerine işaret etmektedir.

Bu çalışma RİKADÖ'nün psikometrik özellikleriyle ilgili önemli bilgiler sağlamanın yanında bazı sınırlılıklara sahiptir. Yürütülen çalışma örneklem açısından Mersin Üniversitesi'nde eğitim öğretimine devam eden üniversite öğrencileri ile sınırlıdır. Türk örneklemini daha iyi yansıtması ve çalışmanın genellenebilirliğini arttırmak için gelecekte daha geniş örneklem ile çalışmalar yapılabilir. Ayrıca, gelecekte yapılacak olan çalışmalarda romantik ilişkide kendini açma düzeyinin farklı değişkenler (ilişki

doymu gibi) ile ilişkilerinin incelenebilir. Sonuç olarak, hem birey hem de toplum açısından yakın ilişkilerin önemi göz önüne alındığında, geliştirilen RİKADÖ ölçeğinin Türk örneklemeine uygun ve romantik ilişkide kendini açma düzeyini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçebileceği ve literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Altman, I. ve Taylor, D. A. (1973). *Social penetration: The development of interpersonal relationships*. Holt: Rinehart & Winston.
- Aron, A., Melinat, E., Aron, E. N., Vallone, R. D. ve Bator, R. J. (1997). The experimental generation of interpersonal closeness: A procedure and some preliminary findings. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23(4), 363-377.
- Bradford, S. A., Feeney, J. A. ve Campbell, L. (2002). Links between attachment orientations and dispositional and diary-based measures of disclosure in dating couples: A study of actor and partner effects. *Personal Relationships*, 9, 491-506.
- Collins, N. L. ve Miller, L. C. (1994). Self-disclosure and liking: A meta-analytic review. *Psychological Bulletin*, 116(3), 457-475.
- Cüceloğlu, D. (1995). *Yeniden İnsan İnsana*. İstanbul: Remzi Kitabevi
- Çağ, P. ve Yıldırım, İ. (2017). Eşe kendini açma ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 48(7), 1-13.
- Deniz, M. E. (2002). Üniversite öğrencilerinin karar verme stratejileri ve sosyal beceri düzeylerinin tabakın ben durumları ve bazı özlük niteliklerine göre karşılaştırmalı olarak incelenmesi. Yayınlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Derlega, V. J. ve Chaikin, A. L. (1977). Privacy and self-disclosure in social relationships. *Journal of Social Issues*, 33(3), 102-115.
- Derlega, V. J., Metts, S., Petronio, S. ve Margulis, S. T. (1993). *Sage series on close relationships. Self-disclosure*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications, Inc.
- Gültekin, F. (2001). Lise öğrencilerinin kendini açma davranışlarının kimlik gelişimleri açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 1(14), 231-241.
- Hendrick, A. A. (1981). Self-disclosure and marital satisfaction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 40(6), 1150-1159.
- Hendrick, S. S., Hendrick, C. ve Adler, N. L. (1988). Romantic relationships: Love, satisfaction and staying together. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(6), 980-988.
- Jourard, S. M. (1971). *The transparent self*. New York: Litton Educational Publishing.
- Kito, M. (2005). Self-disclosure in romantic relationships and friendships among American and Japanese college students. *Journal of Social Psychology*, 145(2), 127-141.
- Laurenceau, J. P., Feldman Barrett, L. ve Pietromonaco, P. R. (1998). Intimacy as an interpersonal process: The importance of self-disclosure, partner disclosure and perceived partner responsiveness in interpersonal exchanges. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74(5), 1238-1251.
- Lawshe, C. H. (1975). A quantitative approach to content validity. *Personnel psychology*, 28(4), 563-575.
- Nur-Şahin, G. (2011). Üniversite öğrencilerinin kendini açma, öznel iyi oluş ve algıladıkları sosyal destek düzeylerinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Öksüz, E., Mersin, S. ve Türker T. (2017). Kendini açma ölçeğinin üniversite öğrencilerinde Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anatolian Journal of Psychiatry*, 18(6), 586-593.
- Sprecher, S. ve Hendrick, S. S. (2004). Self-disclosure in intimate relationships: Associations with individual and relationship characteristics over time. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 23(6), 857-877.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Pearson.
- Yüksel, G. (1997). Sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyine etkisi. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.